

- формування енергетичного союзу із стійкою енергетичною політикою та об'єднаною інфраструктурою.

Перелік використаних джерел :

1. The reference architectural model rami 4.0 and the standardization council as an element of success for industry 4.0 URL: <https://www.din.de/blob/271306/340011c12b8592df728bee3815ef6ec2/06-smart-manufacturing-jens-gayko-data.pdf>

2. ISO/IEC/IEEE 42010:2011 Systems and software engineering -- Architecture description URL: <https://www.iso.org/standard/50508.html>

3. Unication from the commission to the european parliament, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions European Interoperability Framework – Implementation Strategy URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2017:134:FIN>

Павлюк Марія

Західноукраїнський національний університет
м.Тернопіль

ПІДХОДИ ДО ПИТАННЯ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

У глобалізованій економіці, де кордони – формальність, важко починати все спочатку, особливо в масштабах цілої країни. Адже починати спочатку – означає втратити все. Втратити, щоб здобути. Головне питання для кожного українця у повоєнні часи: Як?. Як в найкоротші терміни підняти зубожілу економіку і наблизити її до бажаного результату. Це питання і є головною темою мого допису, де старатимусь висвітлити свій варіант відновлення України.

Ще починаючи із 90-х років минулого століття, беручи за відлік проголошення незалежності, економіка України ступила на шлях практично цілковитої залежності від держави. Взнявши за орієнтир теорії Кейнса про державне регулювання, уряд часом вміло, а часом ні, втручався в діяльність, по своїй природі вільного, поняття – ринок. На той час це було вимушеною мірою, адже пострадянська економіка була надто слабкою і нестабільною.. Проте головної ідеї кейнсіанства, як такого, за тридцять років незалежності країни досягнуто так і не було. Рівень безробіття в Україні станом на III квартал 2021 року становив 9.9%, що на 4% випереджав Росію.

Це дає нам чітке уявлення про те, що поєднання глобалізації і повного державного втручання в XXI столітті не є можливим, адже ці два поняття протирічають одне одному, ба більше, перше повністю заперечує можливість існування іншого. Більшість провідних економістів світу стверджують, що економіці для розквіту потрібна повна ізоляція від втручання держави. Класична економічна теорія твердить: “Залиш ринок напризволяще, і він

самостійно знайде точку рівноваги, яка й принесе стабільність і процвітання”. Прихильники економічної доктрини лібертаріанства, що була похідною від Австрійської економічної школи, свідчать також, що економічна свобода є невіддільно пов’язана із особистою, і, втручаючись в економіку, держава обмежує особисті свободи кожного громадянина. І справді, із кожним з цих тверджень важко не погодитись, проте досить часто поряд із оспівуванням вільного ринку, нівелюються економічні подвиги держав, що підтримали певні форми кейнсіанства, як, до прикладу, зробили це Сінгапур після здобуття незалежності від Малайзії, Китай наприкінці ХХ століття, чи Німеччина буквально десятиліття тому. Ці країни певний час свого історичного існування звертались до політики меркантилізму, яку я намагатимусь детальніше пояснити на прикладі повосенної Японії.

Друга світова лягла непоправним тягарем на економіку більшості країн, Японія не стала винятком. Безробіття, криза і шалена інфляція, ще й на додаток світова заборона на утримання власного війська. Не розгубившись, держава вирішує кинути всі свої заощадження на розвиток ринку, стимулюючи виробничі галузі і всіляко підтримуючи інновації. За колосально короткий період ринок змінюється до невпізнання: державне втручання стає причиною розквіту технологічних гігантів, таких як Toyota, Sony Corporation, Nissan, Honda, Canon і Nikon. Експорт в рази перевищує імпорт, на який, між іншим, в свою чергу накладаються тарифи і квоти, з метою заохочення громадян до купівлі вітчизняних товарів. Завдяки цьому валютні резерви країни значно збільшуються і з’являється можливість інвестувати в нові проекти. Чіткий приклад того, як політика меркантилізму, або державного протекціонізму виправдала себе.

Проте, опираючись на історію Японії, варто звернути увагу на помилки, яких допустив уряд, щоб самим в них не втрапити. Така свого роду агресивна політика країни обурила Захід; Європа і Америка відчули залежність від японського імпорту. Вони в свою чергу почали піднімати податкові ставки на товари, що імпортувались з країни, тим самим змусивши Японію послабити державне протегування. Та на досягнутий результат це практично не вплинуло, адже сьогодні країна – економічний і інноваційний гігант.

Для мене ж шлях відновлення України лежить в синтезі. І синтез той полягає в гармонійному поєднанні кейнсіанства в моделі меркантилізму і класичної теорії державного невтручання. При чому в даній пропорції двох теорій в короткостроковому періоді переважатиме протекціонізм, а в довгостроковому – політика вільного ринку.

Відбудуватиметься це, власне, так: на перший період держава запустить стимулювання тих галузей, що вже розвиваються, або лише починають освоєння ринку: створить так званий вільний ринок вітчизняного зразка. Зниження податкової ставки або ж повне звільнення від сплати податків на перший період існування підприємства, безвідсоткові державні кредити, позики, пільгові виплати підприємству, а особливо будь-яка фінансова допомога сфері інновацій і технологій з метою затримання молодих спеціалістів в теренах держави і заохочення тих, хто за її межами, повернутися і

творити. При цьому, на імпорتنі товари цих самих галузей ми підвищимо податкові ставки, накладемо тарифні обмеження тощо. Збільшення валютних резервів дасть нам можливість також більше інвестувати в армію і озброєння: пильність із такими захланными сусідами ніколи не буде зайвою.

Річ у тім, що політика сировинного експортера, якою ми керувались десятиліттями, не є виграшною. Дана політика ніколи не зможе вивести нас на високий ринок. Лише стимуляція власного виробництва – шлях до успіху. Продавати олію не цистернами, а вже розлиту в пляшки: це значно збільшить її додану і мінову вартість; не тканину, а готовий одяг; торгувати і на London Stock Exchange, а створити власну інтегровану у світовий ринок біржу цінних паперів тощо.

З іншої сторони, на ті галузі, які в Україні ще не є представленими навіть у первинному вигляді (машинобудівництво, виробництво тютюну тощо) ввести вільний від контролю ринок, щоб не відвернути від себе західних партнерів.

Таким чином ми на перший період створимо ринок, який буде на певний час звільнений від імпоротної конкуренції. Згодом же, економічні ваги чимраз більше відхиллятимуться від політики меркантилізму, орієнтуючись на швидкість відбудови економіки. І в момент, коли вона буде достатньо сильна, запровадимо вільну торгівлю.

Завершу словами відомого американського фінансиста Дональда Маррона із книги «Економіка за 30 секунд»: «Це добре, коли держави втручаються в економіку і здійснюють її регулювання з метою досягнення стабільності, однак, коли рівноваги досягнуто, дозвольте ринку самостійно себе регулювати»[2].

Перелік використаних джерел:

1. The Wealth of Nations. Adam Smith URL: <https://nashformat.ua/products/ebook-bagatstvo-narodiv.-doslidzhennya-pro-pryrodu-ta-prychyny-dobrotu-natsij-620631>

2. Маррон Д. Економіка за 30 секунд. 50 найвизначніших думок з економічної теорії, які можна пояснити за півхвилини, – 2010.

Сагайдак Уляна, Кружівка Іван

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

РОЗВИТОК СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ

Визначальними характеристиками основних сегментів підприємництва для фізичних осіб-підприємців є: розповсюдженість (найбільш розповсюджена форма господарювання); географія (вони присутні в усіх регіонах і типах населених пунктів); зайнятість (переважають самозайняті без найманих працівників (82%); переважна сфера діяльності торгівля і послуги.